

ISSN: 2146-1961

Yayman, Ataseven, S. (2022). 1930'larda Yaşanan Ekonomik Krizin ABD Sanatına Etkisi, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 13(50), 1567-1577.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.3200>

Makale Türü (ArticleType): Araştırma Makalesi

1930'LARDA YAŞANAN EKONOMİK KRİZİN ABD SANATINA ETKİSİ

Serpil YAYMAN ATASEVEN

Doç, Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye, yayman_@hotmail.com

ORCID: 0000-0002-8966-9119

Gönderim tarihi: 01.08.2022

Kabul tarihi: 07.11.2022

Yayım tarihi: 01.12.2022

Öz

Dünya da 1929 yılında başlayan ekonomik kriz Avrupa ve Amerika da ekonomik, siyasal ve toplumsal alanda değişimlere neden olmuştur. 1930'larda Amerikan sanatı, Yeni Objektivizm'e benzer bir gerçekliği benimsemiştir. Bu yıllarda yaşanan, Büyük Buhran olarak adlandırılan ekonomik kriz, Amerikan sanatını etkilemiş ve o dönemde Amerikan geleneklerini keşfetmek kaçınılmaz olmuştur. Amerika'da ekonomik ve siyasal alanda yaşanan olumsuzluklar, küçük tüccarların ve bağımsız çiftçilerin yerini bürokrat ve iş adamlarının almasına neden olmuştur. Göç hızlandıkça ve nüfus arttıkça, kültürel alanda ortadan kalkmaya başlayan bölgesel farklılıklar yeniden oluşturma isteği meydana gelmiştir. Yeni Amerikan akımı olarak adlandırılan bu hareketin en önemli temsilcilerinden olan Grant Wood, Andrew Wyeth ve Edward Hopper 'ın resimleri dönemin sosyal yapısını çok iyi bir şekilde yansıtmıştır. Hopper, 1930'lu yıllarda yaşanan büyük ekonomik bunalımı ve iki dünya savaşı sırasında yaşanan negatif koşulları realist bir tarzda tuvaline aktarmıştır. Wood ise Amerikan yaşamının Avrupa yaşamından farklı olduğunu ve Amerikan sanatının ancak Amerika'yı yansıtan sahnelerde tanıtılabileceğini savunmuştur. Yeni Amerikan Hareketi'nin bir diğer temsilcisi Andrew Weiss'dir. Sanatçı, resimlerinde Amerikan kırsalını işleyerek yaşadığı döneme ışık tutmuştur. 1940'lardan sonra, Avrupa sanat alanında dünya liderliğini kaybetmiştir. Avrupa'nın yerini Amerika Birleşik Devletleri almıştır. Amerika'nın ekonomisi Avrupa'dan çok daha iyi olduğu için, birçok sanatçı ve bilim adamı buraya göç etmişlerdir. Bu çalışmada, araştırma modeli olarak tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada literatür taraması yapılarak gerekli kaynaklara ulaşılmıştır. Araştırmanın sonucunda, Edward Hopper, "Gece Kuşları", Grant Wood, "Amerikan Gotiği", Andrew Wyeth, "The Homecoming" adlı resimleri incelenerek, İkinci Dünya Savaşı 'nda yaşanan siyasal, ekonomik ve toplumsal olayların, ABD sanatı üzerindeki etkisi ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar kelimeler: Büyük buhran, realizm, Amerikan sanatı, bölgeseller

THE IMPACT ON US ART IN THE ECONOMIC LIFE OF THE 1930'S

ABSTRACT

American Art in the 1930s embraced a realism in a similar way to New Objectivism. The economic crisis in the world in 1929 had an impact on American art and discovering the American culture became inevitable. The economical and political negativities which occurred in America caused the Bureaucrats and businessman's to take over the small merchantman's and liberal farmers. With the acceleration of the migration and the growth of the population, there occurred a will to recreate the areal differences which started to abolish in the field of cultural differences. Grant Wood Andrew Wyeth and Edward Hopper, whose an important member of the New American Movement, have paintings projecting the social structure of the period. Hopper transformed the economical crisis happened in 1930 and the negative conditions take place in the World War 2 to his canvas by a realist style. On the other hand, Wood depended the American living being different from Europe's and American art, only being able to be introduced in the scenes which projects America. The other representer of the new American movement is Andrew Weiss. The artist, enlightened the period he lived by working the American Rural in his paintings. After the 1940's, Europe lost the world leadership on Art. Europe replaced by the America. Because of the America's economy being better than the Europe's, most of the artists and scientist emigrated there. Scanning model was used as this research model. In the research, the necessary resources to obtain literature have been reached. By examining his paintings "Night Owls, Grand Wood, "American Gothic", Andrew Wyeth, "The Homecoming", the effect of economic and economic events in the second world structure on the US painting is revealed.

Keywords: Great depression, realism, American art, regionals

GİRİŞ

20 yüzyılda yaşanan 1 ve 2. Dünya Savaşı, ülkeler arasında siyasi, toplumsal, ekonomik ve kültürel alanda değişimlere neden olmuştur. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra, savaşın getirdiği olumsuz duyguları sona erdirmek isteyen insanlar, barış ve refah içinde yeni bir hayata özlem duymaya başlamışlardır. Savaş sırasında yaşanan korkunç görüntüler, insanı değerlerin yeniden gözden geçirilmesine neden olmuştur. Bu olayların en dramatik olanı da, o yıllarda Almanya'da, Hitler'in yönetimi altında yaşanan Yahudi soykırımıdır. İnsanlık dramı olarak adlandırılan bu olay bütün ahlaki ve etik değerleri yok etmiştir. "Wagner hala yaşamaktadır. 20. yüzyılın başlıca politik ve sosyal olgusu olan milliyetçilik, kitle milliyetçiliği de yaşamaktadır. Bunun en radikal cisimleşmesi Hitler'di; Hitler'in uzlaşma isteksizliği, fikirlerini uygulamadaki kararlılığı Lenin, Stalin ya da Mao gibi diğer ünlü devrimci liderlerde olandan daha radikal ve sertti" (Lukacs, 1995). Savaşın olumsuz izleri bununla da kalmamış Amerikan uçakları 1945 yılında Japonya'nın Hiroşima kentine attığı atom bombası, modern silahların insan yaşamı üzerinde ki olumsuz etkilerini gözler önüne sermiştir. "Eğer sınırlı nitelikte bile olsa bir nükleer savaş meydana gelse, can kaybı sarsıcı boyutlara ulaşacaktır ve tam anlamıyla süper güçler arasındaki bir savaş insanlığı bütünüyle ortadan kaldıracaktır" (Giddens, 2016). Savaşın en büyük iki galibi, Amerika Birleşik Devletleri ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyet Birliği olmuştur. Dünya'yı ikiye bölen bu iki ülke arasında yaşanan uzlaşsız tutum, ideolojik silahlara dayalı soğuk savaşın, 1950'lerde Avrupa'nın birçok kez Savaş tehlikesi yaşamasına neden olmuştur.

1945'te ikinci Dünya Savaşı Japonya'nın yenilgisi ile sona ermiştir. Birleşmiş Milletler örgütü kurulması ile savaş sonrası, dünyada yeniden bir düzen oluşması sağlanmıştır. İkinci Dünya Savaşı'nın bittiği yıllarda dünyadaki diğer önemli iki değişimlerden biri gerçekleşmiştir. Almanya ve İtalya'nın savaştan yenilgiyle çıkması, Avrupa'nın ölümcül baskısından kurtulmalarına ve özgür bir yaşama kavuşmalarına neden olmuştur. Bu nedenle, iki ülke teknolojik gelişmeler de hızlı bir yükseliş sağlamıştır. Bununla birlikte teknolojik gelişmeler sonucunda iletişim alanında yaşanan ilerlemeler insan yaşamına girmiş, bütün dünya ülkeleri arasında kültürel sınırların kalkmasına neden olmuştur.

Savaş sırasında Avrupa'da yaşanan olumsuzluklar sanat ortamını da etkilemiştir. Almanya'nın Avrupa'da rasyonel sosyalistlerin, sanat alanında yaptıkları yıkıcı tahribat, sanatçıların başka ülkelere göç etmelerine neden olmuştur. Chagalle, Albers, Moholy-Nagy, Mondrian, Duchamps, Grosz, Dali, Miro, Andre Refon Tanguy ve Hans Hofman gibi pek çok öncü sanatçı faşizmin olumsuz etkilerinden ve savaştan kaçmak için, savaşın ulaşılabilirliği en zor yerlerinden biri olan Amerika Birleşik Devletleri'ne göç etmişlerdir. Bu sanatçılar arasında Frankfurt Okulu'nun Marksist düşünürleri ile Fransız varoluşçu felsefecileri de bulunmaktadır. Hollingsworth, bu konuyu şöyle açıklamıştır;

"Bauhaus'un mantıklı soyut ressamlarından, duyguyla yüklenmiş Sürrealist akımın sanatçılarına kadar, Hitler'in Avrupa'sından kaçanlar, Amerika'ya modern sanatla ilişkili geniş bir üslup çeşitliliği getirmişlerdir. Bunun etkisi büyüktür, ancak Amerika Avrupa değildir; Amerikan sanatçıları ülkelerinin üstünlüğünü ve kendi kimliklerini görsel olarak aktarmak gereksinimini hissetmişlerdir. Onlar ayrıca Avrupa'nın kültür geleneğinin sınırlamalarından özgür olduklarının fazlasıyla bilincindeydiler" (Hollingsworth, 2009).

Avrupa'nın 1940'lardan sonra, İkinci Dünya Savaşı'nın ardından dünya liderliğini kaybetmesi ile birlikte Paris'in sanatsal öncülüğü de yavaş yavaş kaybolmaya başlamıştır. Avrupa'nın yerine geçen ABD'nin, sanatsal etkinliklerde ön plana çıkması şaşırtıcı bir durum olmamıştır. ABD ekonomisi o yıllarda Avrupa'ya kıyasla çok daha iyi durumdaydı ve sanatçıların yanında birçok alanda önemli kişilere ev sahipliği yapmıştır (Lynton,1982). Örneğin; ABD Soğuk Savaş başladığında dünyanın en zengin ülkesi olmanın yanı sıra dünya çapında bir askeri güce sahip olmuştur. Ekonomik açıdan 1947'ye kadar dünya çelik üretiminin %57'sine ve otomobil imalatının %80'ine ulaşmıştır. Dünyanın birçok ülkesi Amerika'nın etkisi altında kalmıştır. Bu etki Coca Cola, hamburger gibi fast food yiyeceklerin yanı sıra ticari ve siyasal alanda da kendini açıkça hissettirmiştir.

Amerikan ekonomisinin bu derece iyi olması sanata ve sanatçıya da olumlu şekilde yansımıştır. ABD ekonomisi Avrupa ülkelerine kıyasla çok daha iyi durumda olduğundan sanatçılar özel ilgi görmüşler, sanatlarını daha kolay yapma fırsatını kazanmışlardır. Amerikalılar, Avrupa'nın geçmişten beri merkezi olan Paris'i yakından takip etmiş, Empresyonizm, Kübizm ve Gerçeküstücü akımlara karşı büyük bir beğeni göstermişlerdir. Avrupa'da yaşanan bu kültürel gelişmeler karşısında Amerikalılar, kültür alanında yaşadıkları boşluğu 1929 yılında özel mali imkânlarla inşa ettikleri ve yalnızca modern sanat akımlarının eserlerini sergileyecek olan "New York Modern Sanat Müzesi" ni kurarak kapatmaya çalışmışlardır. Modern Sanat Müzesinin kurucularından Mrs. Rockefeller, bu müzeyi "Çağdaş sanatçıları hayatı boyunca bir somun ekmek alacak parayı bile bulamayan Van Gogh' un kaderinden korumak için" kurduklarını bu cümleyle açıklamıştır (Krausse, 2005: 107). Krausse, diğer bir açıklamasında ise şöyle söylemiştir; "Bu dönemde, yine New York'ta Modern Sanat Müzesi'nin izinde Guggenheim Müzesi de açılmıştı. Bu müze "Museum of Non- Objective Art" yani "Somut Olmayan Sanat Müzesi" olarak tanımlanmış ve koleksiyonu soyut eserler üzerine kurulmuştur" (Krausse, 2005).

Bütün bu çabalar sonucunda, New York 1949'lar da sanatsal yaratının uluslararası merkezi olarak kendini kabul ettirmiştir. Müzecilik konusunda yeni bir düzenlemenin yapılması izleyicilerin geniş katılımı ve yeniliğin ortaya çıkmasında gösterilen titiz bir eleştirel tutum, bu sonucun oluşumunda önemli bir etken olmuştur.

Bunun yanında, o dönemde "Amerikan Resim Okulu'nun" ortaya çıkması, savaş sonrası iki kuşağın öncü sanatta gerçekleştirdiği gelişmeleri daha profesyonel değerlendirilmesini sağlamıştır. Bireysel olarak ünlü sanatçıları benimsemeyi sürdüren Paris, kendi denetimindeki adlandırmaları ve ortak etiketleri elinden kaçırdığını kabul etmek zorunda kalmıştır. "1939 yılından önce sanat dünyasına hiç kuşkusuz hâkim olan bu ülkenin morali, işgal yıllarının ardından artık hayli bozulmuştu" (Hopkins, 2018). Yüzyıl başında, Paris'te gerçekleşen "İzm"lerin, hem zamanı gelmiş, hem de yabancı ülkelere aktarılmasının artık geride kaldığı görülmüştür. Bundan sonra, genel etiketlerin dağıtılması, dünyaca ortak dil olarak kabul edilen İngilizcenin egemenliği aracılığıyla New York'a geçmiştir. Artık çağdaş sanatta kullanılan, genel terimlerin herhangi biri ABD eleştirmenlerin basın, galerici ve izleyicilerin onayından geçmeden, dünya genelinde kabul görmesi olanaksız olmuştur. Amerika'nın, dünya sanatında öne çıkması bu girişimcilerin ve özellikle savaş sırasında Avrupa'da baskıcı yönetim şeklinin hüküm sürdüğü ülkelerde yaratıcı sanatın özgürce kendini ifade edememesi sonucu, ülkelerini terkeden aydın kesimin de etkisi oldukça büyük olmuştur.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada, betimsel araştırma niteliği esas alınarak, tarama modeli ile oluşturulmuştur. Araştırmada öncelikle konu ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Elde edilen kaynaklar değerlendirilerek önem sırasına göre gruplandırılarak kullanılmıştır.

Araştırma Verileri ve Analizi

Araştırmada 2.dünya savaşı sırasında yaşanan olumsuzlukların ABD sanatı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Edward Hopper, "Gece Kuşları", Grand Wood, "Amerikan Gotiği", Andrew Wyeth, "The Homecoming" adlı resimleri ele alınmıştır. Örnek alınan bu resimler ile "Büyük Buhran" sırasında yaşanan olumsuzlukların ABD sanatı üzerindeki etkisi gruplandırma yapılarak analiz edilmiştir.

BULGULAR ve YORUM

1930'larda Yaşanan Ekonomik Krizin ABD Sanatına Etkisi

Amerikan sanatı 1930'lu yıllarda, Yeni Nesilcilğe (New Objectivity) benzeyen bir gerçekçilik anlayışı benimsemiştir. 1930'lu yılların politik ve ekonomik krizi Amerikan sanatını etkilemiş ve Amerikan geleneğini araştırmak kaçınılmaz olmuştur. Değişen ekonomi ve siyasal gücün etkisi artmış, kasabaların yerini şehirler, küçük esnaf ve bağımsız çiftçinin yerini ise bürokrat ve iş adamları almıştır. Nüfus, göçün hızlanmasıyla çoğalmış, kültürel alanda kaybolmakta olan bölgesel farklılıkların tekrar canlandırılması isteği gündeme gelmiştir. Bu nedenle, Realizm, Amerika'nın o dönemini anlatan en uygun üslup olarak görülmüştür.

Yeni Amerikan akımının en önemli temsilcileri Grant Wood, Andrew Wyeth ve Edward Hopper 'dir. Hopper, 1930'lu yıllardaki büyük ekonomik bunalımın etkilerini ve iki dünya savaşında yaşanan olumsuz koşulları toplumsal gerçekçi bir tarzda yansıtmıştır. Bunalım döneminde yaşamın psikolojik yalnızlığı, sıkıcı ve günlük hayatın sıkıntılı anlarını, tek figürlü melankolik bir ortamda resimlemiştir. Resimlerinde gelişmekte olan teknolojinin doğayı ve geçmişteki kültürel değerleri yok etmesini konu olarak almıştır. Özellikle Hopper'ın çalışmaları Amerika'nın hızlı büyümesi ve gelişmesinin halkla toprak arasında derin fiziksel bir bağ oluşmasını önlediği, üstüne tekrar tekrar kurulan her şeyin geçici olduğu izlenimini yaratmıştır" (Karabulut, 2008). Bu dönemde, 1941-1942 yılları arasında Japonya ile yaşanan gerginlik Hopper'ın resmine de yansıdığı söylenebilir. Jon Thompson o dönemi şöyle anlatmıştır;

"Japonlar, 7 Aralık 1941'de Pearl Harbor'a saldırdı ve ertesini gün Başkan Roosevelt Japonya'ya savaş açtı.1942'nin başında Amerika Birleşik Devletleri, Filipinler'de 'ki garnizonlarının Japonlar tarafından işgal edilmesi yüzünden onur kırıcı bir askeri yenilgi daha yaşadı. Muhafif Amerikan halkı, o zamana kadar hissetmediği işgal ve tehdit altında olma duygusunu ilk kez tattı" (Thompson, 2014).

Sanatçının, o dönemin Amerikan yaşamından bir kesit sunan en bilinen eserlerinden biri "Gece Kuşları" adlı tablosudur (Resim 1).

Resim 1.Gece Kuşları, Tuval Üzerine Yağlıboya, 84x152cm (Edward Hopper, 1942).

Resimde, Amerika da 1942’li yıllarda bütün gece açık olan restoran bar tarzında bir mekânda oturan müşteriler görülmektedir. Tabloda, restoranın göz kamaştırıcı ışığının hemen dışında hüküm süren gecenin karanlığı ve ıssız sokaklar resme ayrı bir anlam katmıştır. Bütün gece açık olan restorandan yansıyan yoğun ışık görüntüsü içeride yaşamın devam ettiğini göstermektedir. Floresan ışığı altında oturan figürler belirgin bir şekilde resmedilmiştir. Işık almayan yerler ise keskin kontrastlarla ayrılmıştır. Bu atmosfer bir fanusun içine hapsolmuş müşterileri, bir tiyatro sahnesinden izleniyormuş gibi göstermiştir. Resmin üstünden gelen ışık, kırmızı elbiseli kadın üzerinde yoğunlaşmıştır. Düşünceli bir yüz ifadesine sahip olan kadın, kendi iç dünyasında ki sorunlar ile baş başadır. Kadının yanında oturan fötr şapkalı adam, garsonla sohbet etmektedir. Birbirine çok yakın olan bu iki figür aslında birbirinden çok uzak olduklarının hissini vermişlerdir. Resimde sırtı izleyiciye dönük olarak oturan gri takım elbiseli adam, sırtı izleyiciye dönük olarak resimlenmiştir. Geçenin yalnızlığını en iyi ifade eden de o olmuştur.

Garsonun hemen yanında duran iki metal semaver servisin sabaha kadar süreceğini ifade etmektedir. Masanın üzerinde duran peçetelik, tuzluk ve bardak gerçekçi bir şekilde çizilmiştir. Bu eşyalar ile lokanta tasvir edilmiştir. Lokantanın karşısındaki dükkânın camekanından yazar kasa görülmektedir (Farthing, 2017). Hopper, bu görüntüyle o dönemin Amerika’sının ekonomik gücüne atıfta bulunmak istemiştir. Sanatçı, sanatın yalnızlığını ve sonsuzluğunu resimlerinde kullandığı geniş ve boş mekanlarda sağlamıştır. Bu etki, kalabalık şehir yaşantısında insanların ne kadar yalnız olduklarını göstermiştir. Hopper, 1913’ten 1923’e kadar dergi illüstratörü olarak çalışmıştır. Bu iş onun resimlerinde kompozisyonlarını daha sade kurmasını sağlamıştır. Genellikle Amerikan yaşamında insanların çevre ile olan ilişkilerini işlemiştir. İlk bakışta sıradan bir yaşam kesiti gibi görünen görüntüler, bilinmeyen ve görünmeyen şeyleri sergilediği için gizemli bir atmosfer sergilemiştir. Sanatçı, adından da anlaşılacağı üzere bu resminde insanı yabancılaştıran modern kent yaşamını konu almıştır. Sosyolog Max Weber, resimde ki benzer yaklaşıma şu ifade ile katkıda bulunmuştur; “Modern dünyayı, maddi

ilerlemenin, yalnızca bireysel yaratıcılığı ve özerkliği ezen bir bürokrasinin genişlemesi pahasına elde edildiği paradoksal bir ortam olarak görüyordu” (Giddens, 2016). Resimde ışığın aydınlatmadığı her yer karanlıktır. Resimdeki insanlar rastlantısal olarak bir yere toplanmış, kendi içlerindeki duyguları tek başına yaşadıkları görülmektedir. Gecenin sessizliği tabloya bakan izleyici tarafından hemen hissedilebilmektedir. Kendilerini bir camın arkasında koruma altına almış olan bu figürler aslında gerçeklikten öte kurgulanmış olan kompozisyonun içinde her an yok olacakmış gibi bir etki bırakmıştır. “Hopper’ın daha ziyade dolaysız ve gösterişsiz olan resim yapma tarzının en dokunaklı, en güzel örneğinin Gece Kuşları olduğu söylenir çünkü imgeyi gerçekliğin kıyasında tutar” (Thompson, 2014). Hopper, resimlerini genellikle desenden çalışan bir sanatçıdır. Resimlerinin ön hazırlığı için çok uzun süre çalıştığı söylenmiştir. Resimlerinde tasarımı oluşturduktan sonra eklemeler yapıp, beğenmediği bazı figürleri çıkartıp kompozisyonu yeni baştan kurmuştur. Hopper, resimlerinde nesnel gerçeği yansıtmayı hedeflemiştir. Simon Morley bu konuyu şöyle ifade etmiştir;

“Hopper felsefe yapmaya meraklı değildi. Soyut sanatın spekülative doğasını reddetmişti; bir sanatçı olarak daha gerçekçi olması gerektiğini ve fark edilmeyip unutulmaların arasından günlük hayata dair bazı parçaları kurtarmaya çalışması gerektiğini düşünüyordu. Yine de Hopper’ın eserleri varoluş açısından son derece felsefidir” (Morley, 2021).

Grand Wood ve Andrew gibi “bölgeseleler” Amerikan yaşamını Avrupa yaşamından farklı olduğunu ve Amerikan sanatının, Amerika’yı yansıtan sahnelerle ancak resimlerle tanıtılabileceğini savunmuşlardır. Nitekim “Grand Wood, Amerikan Gotiği” adlı tablosu bu görüşe atıfta bulunmuştur (Resim 2).

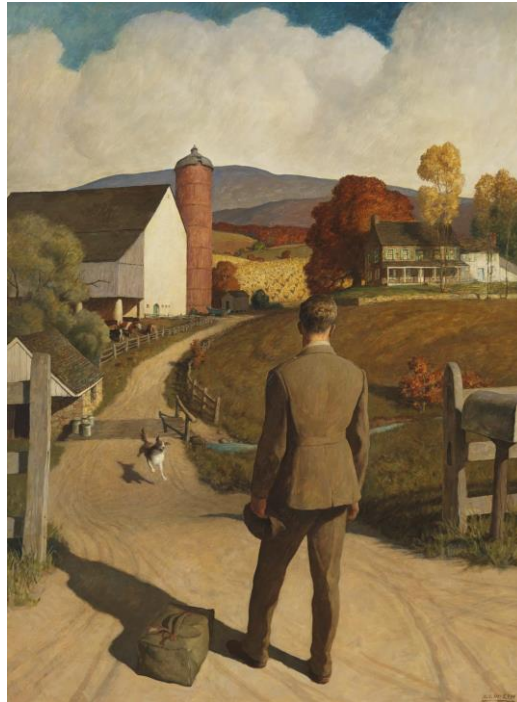

Resim 2. Amerikan Gotiği, Tuval Üzerine Yağlıboya ,74x62 cm (Grand Wood,1930).

Grand Wood, “Amerikan Gotiği” adlı tablosunda, Amerikalı bir aileyi konu olarak almıştır. Çiftlik yaşamını yansıtan tablo da çiftçilerin giydiği iş elbisesi ve ellerindeki dirgen bunu açıkça göstermektedir. Erkek çiftçinin gri iş elbisesi ve yüzündeki ciddi duruş emeğin değerini izleyiciye sunmaktadır. Erkeğin yanında duran kadın tüm işi

birlikte üstlenen güçlü bir aile ifadesini simgelemektedir. Kadının kolalı yakalı elbisesi ve broşu ile kararlı duruşu birbiri ile uyum sağlamıştır. Resimde kahverengi, yeşil ve gri tonlar kırsal yaşamı daha çok hissettirmiştir. Kompozisyon temel olarak geniş tabanlı bir üçgen içine işlenerek ayrıntılar özenle çizilmiştir. Figürler ve nesnelere dış dünyadaki gerçeğine uygun olarak yansıtılmıştır. Bu resim de birinci ve ikinci dünya savaşı arasında ABD'nin ulusalcı tutumu yansıtılmıştır. Resimde yaşlı çift geleneklere bağlı yaşam tarzları ve duruşları ile görünmektedirler. Yaşlı çiftin arkasında, 1890'lı yıllarda Gotik tarz olarak adlandırılan bir çiftlik evi bulunmaktadır. O dönemin geleneksel kıyafetleri ile resmin merkezini kaplayacak şekilde poz vermiş orta yaşlı çift dik ve kendinden emin duruşları ile Amerika'nın o yıllarda yaşadığı sıkıntılı dönemi atlatacaklarını ifade etmektedirler (Görgülü ve Odabaş, 2018). Resmin kompozisyonu 1930'da Sanat Enstitüsü'nde sergilenmiş ve çeşitli yorumlara maruz kalmıştır. Bu yorumlardan bazılarında, resmin modern dünyaya uyum sağlayamadığı yönünde olmuştur. Ancak Wood, dönemin ekonomik ve siyasal yaşamında değer verilmesi gereken tek yerin kırsal Amerikan yaşamı olduğunu vurgulamıştır. Sanatçı regionalizm (bölgecilik) akımının temsilcisidir. Bu akım, realist bir teknikle yapılan "kırsal yaşam" konularını ele alan bir tarzı anlatmaktadır. Wood'un "Amerikan Gotiği" adlı tablosu o dönemin Amerikan halkını temsil eden bir resim olarak görülmüştür (Yüksel, 2011).

Yeni Amerikan akımının diğer temsilcisi olan, Andrew Wyeth, Amerika'nın kırsal kesimlerini resimleyerek yaşadığı döneme ışık tutmuştur. Sanatçının yeteneğini küçük yaşta fark eden babası onu kırsal manzaraları konu alan resimler yapmasını desteklemiştir. Romantik duygular ile yapılan bu resimlere eklenen figürler anlatımı daha da güçlendirmiştir. Wyeth, 1937'de ilk kişisel sergisini açmıştır. Konu olarak seçtiği memleketi Chadds Ford, Pennsylvania, Cushing ve Maine'deki yazlık evi ve etrafındaki insanlar olmuştur. Doğada yalnız olarak yürüdüğü anlar onun ilham kaynağı olmuştur. Resimlerini suluboya ve yağlıboya tekniği ile yapan sanatçı realist anlatım tarzından hiçbir zaman ayrılmamıştır (Andrew Wyeth, Tarihsiz) (Resim 3).

Resim 3. Eve Dönüş, Tuval Üzerine Yağlıboya 88.9 x 66 cm, (N.C. Wyeth, 1945).

Andrew Wyeth'ın, "The Homecoming" adlı tablosunda bir Amerikan askerinin yurdunu ve halkını korumak için savaştıktan sonra eve dönüş anını resimlemiştir. Amerika'nın II. Dünya savaşı sırasında yaşadığı zor anlarda vatanseverlik duygusunu geliştiren bir kompozisyonudur. Tabloda, asker evine doğru ilerlemektedir. Askerin yanında yerde duran valizi henüz geldiğini göstermektedir. Askerin gelişini sevinçle karşılayan köpek ,ona doğru koşmaktadır. Askerin uzağında görünen evi bıraktığı gibi onu beklemektedir. Yaşanan tüm olayları arkasında bırakan asker, emin adımlarla yuvasına doğru ilerlemektedir. Realist tarzda yapılan çalışma da kahverengi ve yeşil tonlar hakimdir. Asker tablonun merkezine yerleştirilmiştir. Evlerin arkasındaki sıra dağlar derinlik etkisini kuvvetlendirmiştir. Resimde neşe ve huzur bir arada işlenmiştir (Amerikan Sanatı, Tarihsiz).

Amerikan sanatı, 1930'lu yıllarda tüm dünyada yaşanan ekonomik bunalımın bir sonucu olarak değişime uğramış, biçimsel alanda, figüratif tarzda resimlerin yapılması o dönemin sosyal ekonomik ve siyasi oluşumunun bir nedeni olarak değerlendirilmiştir. Avrupa modernizminin etkisinden kurtulmak isteyen Amerikalı sanatçıların benimsediği bir tarz olarak görülmüştür. Ancak, Amerika'da Realizm hiçbir zaman ulusal bir tarz olarak benimsenmemiştir. Bunun nedeni ressamların bireysel düşünce ve dünya görüşlerine bağlı sanat anlayışına sahip olmaları olarak açıklanmıştır. Bu görüşün yanı sıra Amerikan sanatının o güne kadarki süreçte geçen zamanda 18. yüzyıl İngiliz portre sanatından, Fransa Sürrealizm ile Alman Ekspresyonizmine kadar, bütün Avrupa sanatını incelemiş olması olarak değerlendirilebilir.

Amerikan yaşamını, toplumsal gerçekçi tarzda ilk olarak resimleyenler kaşifler, gezginler, tabela ressamı ve öğretmenler olmuştur. Bu nedenle, Amerikalı sanatçı stilini teknik ve biçim olarak (imgesinde) taşımıştır. Sürekli yer değiştiren sanatçı için gördüğü bir yere özgü gerçeklik ancak yerleşmesinden sonra yerli bir stil haline gelebilmiştir. Amerikan sanatı, bunu ikinci Dünya Savaşı'nın sonunda galip gelerek, batı dünyasında egemen güce sahip olduğunda elde etmiştir.

Batı'da savaşın ardından, gerçekçi sanat, ideolojik nedenlerden dolayı reddedilmiştir. Gerçekçi sanat doğu bloku ülkelerinde devletçe şart koşulan "Sosyalist gerçekçilik" ile bir tutulması nedeniyle tepki görmeye başlamıştır. Bu yüzden, soyut sanatın önü açılmış ve sanat dünyasında kabul görmeye başlamıştır. Aynı zamanda savaşın yol açtığı kötülükleri ve yıkımı işleyen yapıtlar, savaşta çok acı çeken toplumlar için hatırlanması istenmeyen anları çağrıştırmıştır. Bu nedenle, soyut sanat 1950'lerde kabul gördü ve tek tercih edilen stil haline gelmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Amerika Birleşik Devletinde, 1929 yılının sonunda etkisini gösteren "Büyük Buhran" ekonomik alanda olduğu gibi sosyal hayatta da kendini göstermiştir. Birinci Dünya Savaşı'nın getirdiği olumsuzluklar nedeniyle ABD'de küçük şirketler iflas etmemek için birleşmişler ve kendi bünyelerinde tekelleşmişlerdir. Borsada, Dow Jones endeksi düşmeye başlamış ve böylece ekonomik çöküş hızlanmıştır. Ticaret bakanı olan Hoover'ın Liberal ekonomiye olan inancı ve müdahalede geç kalınması dönemin en kötü politik kararı olarak tarihe geçmiştir.

Birinci Dünya Savaşı sonrası yaşananlar ve 1930'larda görülen ekonomik buhran, sanat dünyasını da etkilemiştir. Bu yıllarda bazı sanatçılar soyut resimden uzaklaşmış, gerçekçi anlatımlara yönelmişlerdir. Sanatçılar Realist tarzda resimler yapmışlardır. ABD sanatında bölgesel akımın ortaya çıkmasında öncülük eden

Grand Wood, Amerikan yaşamını konu alan çalışmalar yapmıştır. Büyük Buhranın etkisinde olan Amerika'n halkını kurtaracak olan şeyin kırsal yaşam ve üretim olduğunu savunmuştur. Bölgesel akımın diğer temsilcisi olan, Andrew Wyeth, Wood gibi Amerika'nın kırsal kesimlerini resimlemiştir. Doğa ve yerel halktan insanları resimlerine konu olarak almıştır. Amerikan halkının zor günlerinin geride kaldığını gösteren resimler yaparak, umut verici anlara ulaştıklarını ifade etmek istemiştir. Böylece ABD halkının yaşadığı zor günlerin etkisinden kurtarmak istemiştir. ABD yaşamını o yıllarda tuvaline aktaran Edward Hopper, kent hayatını gerçekçi bir tarzla yansıtmıştır. Hopper de diğer sanatçılar gibi dönemin sosyal yapısını incelemiş, resimlerinde yalnız ve melankolik insanları konu olarak almıştır. ABD'nin ekonomik buhranının etkisinde olan insanların psikolojilerini tuvaline taşımıştır.

Bu araştırma' da 1930'lu yıllarda dünya da yaşanan ekonomik krizin ABD sanatında ki etkisi üzerinde durulmuştur. Edward Hopper, "Gece Kuşları", Grand Wood, "Amerikan Gotiği", Andrew Wyeth, "The Homecoming"adlı resimleri incelenmiştir. Araştırmanın sonunda elde edilen bulgularla olumsuz ekonomik koşulların sosyal ve kültürel çevreyi etkilediği ortaya çıkarılmıştır.

ÖNERİLER

Bu araştırma da 1930 'lu yıllarda yaşanan Büyük Buhranın neden olduğu toplumsal ve kültürel değişimlerin ABD sanatına etkisi üzerinde durulmuş özgün bir çalışmadır. Araştırmada Edward Hopper, "Gece Kuşları", Grand Wood, "Amerikan Gotiği", Andrew Wyeth, "The Homecoming"adlı resimlerinden yola çıkılarak dönemin sosyal yapısının ABD sanatı üzerindeki etkisinin olduğu ortaya çıkarılmıştır. Böylece, o yıllarda yaşanan toplumsal olaylara ışık tutulabilir. Tarihe yön veren gerçekler ortaya çıkmış olabilir. Kültürel yaşantı, gelecek kuşak için bir kanıt olabilir.

ETİK METNİ

"Bu makale, dergi yayın kurallarına, yazım ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına göre hazırlanmıştır. Bu makalede etik kurula gerek duyulmamıştır. Makale ile ilgili ortaya çıkacak her türlü ihlalden yazar sorumludur".

Yazarın Katkı Oranı Beyanı: Araştırmada yazar katkı oranı %100'dür.

KAYNAKÇA

Andrew Wyeth, erişim linki: https://stringfixer.com/tr/Andrew_Wyeth, erişim tarihi: 14.08.2022.

Amerikan Sanatı, erişim linki: <https://www.christies.com/en/lot/lot-5846363>, erişim tarihi: 14.08.2022.

Farthing, S. (2017). *Sanatın Tüm Öyküsü*. (G. Aldoğan, F. Candil Çulcu, Çev.). Hayalperest Yayınevi.

Giddens, A. (2016). *Modernliğin Sonuçları*, (E. Kuşdil, Çev.). Ayrıntı Yayınları.

Görgülü, E., Odabaş, O. (2018). Fotoğraf Resim ve Yeniden Üretim İlişkisi Bağlamında American Gothic, erişim linki: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/494785>, erişim tarihi: 14.08.2022

Hollingsworth, M. (2009). *Dünya Sanat Tarihi*. (R. Küçükerdoğan, B. Ergüder, Çev.). İnkılap Kitapevi.

Hokins, D. (2018). *Modern Sanattan Sonra 1945-2017*. (F.C. Erdoğan, Çev.). Hayalperest Yayınevi.

Karabulut, N. (2008).1945 Öncesi Süreçte Amerikan Sanatına Genel Bakış,Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi,20.

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunigsed/issue/2558/32964>

Krausse, A.C. (2005). *Rönesanstan Günümüze Resim Sanatının Öyküsü*. (D. Zaptçioğlu, Çev.). Literatür Yayıncılık.

Lukacs, J. (1994). *Yirminci Yüzyılın ve Modern Çağın Sonu*. (M. Harmancı, Çev.). Bilgin Yayıncılık.

Lynton, N. (1982). *Modern Sanatın Öyküsü*. (C. Çapan, S. Öziş). Remzi Kitabevi.

Morley, S. (2021). *Modern Sanatın Yedi Anahtarı*. (E.Açanal,Çev.). Hayalperest Yayınevi

Thompson, J. (2014). *Modern Resim Nasıl Okunur*. (F.Candil Çulcu,Çev.). Hayal Perest Yayınevi.

Yüksel, O. (2011). Grant Wood'un American Gothic Resmi.erişim linki: <https://bayayiyi.com/grant-wood-american-gothic/>,erişim tarihi:14.08.2022.

EKLER

Ek 1.

https://artsandculture.google.com/asset/nighthawks/6AEKkO_F-9wicw?hl=tr ,Erişim Tarihi:14.08.2022

Ek2.

https://www.google.com/search?q=amerikan+goti%C4%9Fi&rlz=1C1CHZN_trTR910TR910&oq=amerikan+goti%C4%9Fi&aqs=chrome..69i57.12055j0j15&sourceid=chrome&ie=UTF-8 , Erişim Tarihi:14.08.2022

Ek 3

<https://www.christies.com/en/lot/lot-5846363> ,Erişim Tarihi:14.08.2022